

IV. Tanulási egység: Az innováció nemzetközi kitekintésben

Célkitűzés, hallgatói kompetenciák

A magyar kutatás-fejlesztés, innováció erőteljes nemzetközi beágyazottsággal rendelkezik. A hazai kutatók már jóval az ország uniós csatlakozása előtt részt vehettek közösségi programokban, az EU-tagság óta pedig az együttműködés szerepe még inkább felértékelődött.

A tanulási egység fő célkitűzése, hogy a hallgatók áttekintést kapjanak a közösségi K+F fejlődéséről, a legjelentősebb programokról, szervezetekről. Az uniós ismeretek elsajátítása mellett fontos cél a K+F, innováció területén élenjáró külföldi országok gyakorlatának megismerése. A támogatási programokról, illetve a fejlett országok tapasztalatairól szerzett tudásanyag birtokában a hallgatók a jövőben nagyobb eséllyel pályázhatnak majd külföldi pénzügyi támogatásokra, illetve könnyebben vehetnek majd részt nemzetközi együttműködésekben. A tananyagban hivatkozott jogi dokumentumok közelebb viszik a hallgatót uniós nyelvezet, „szakzsargon” elsajátításához, alkalmazásához. Mindezen ismeretek felkelthetik a hallgatók érdeklődését a K+F-tevékenység, a kutatói pálya iránt. Összességében, a tanulási egységben foglalt információk nélkülözhetetlenek az orvosi, műszaki és más természettudományi végzettséggel rendelkezők számára a K+F, innováció mai, globalizált világában történő eligazodáshoz.

Bevezetés

Az Európai Unió nemcsak az utóbbi években ismerte fel a kutatás-fejlesztés, innováció jelentőségét, a fenntartható gazdasági, társadalmi fejlődésben játszott szerepét. A terület már az 50-es években, az európai integráció kezdeti időszakában is kiemelt szerephez jutott. A tanulási egység 1. fejezetének 1. alfejezete „visszanyúlik a gyökerekhez”, történeti s egyben értékelő áttekintést ad a közösségi K+F-politika, -tevékenység fejlődéséről a kezdetektől napjainkig.

A közösségi kutatásokban az utóbbi 25 évben és napjainkban is meghatározó szerepet játszottak, illetve játszanak a keretprogramok. Létrehozásuk célja az volt, hogy az egyedi, nemzeti K+F-tevékenységeket összehangolják, valamint, hogy hatékony módon tudják szétválasztani a közösségi szintű és a nemzeti keretek között megvalósítható feladatokat. A 2. alfejezet röviden bemutatja a keretprogramok fejlődését, változó szerkezetét, költségvetését.

Az Európai Tanács 2000. márciusi ülésén elfogadott lisszaboni stratégia értelmében az Uniót 2010-re a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú gazdaságává kell tenni, olyanná, amelyik képes a több és jobb munkán, valamint az erőteljesebb társadalmi kohézió alapuló fenntartható gazdasági növekedésre. A stratégia célkitűzéseinek megvalósulását az Unió rendszeresen értékelté, új elvárásokat, irányvonalakat fogalmazott meg. A 3. alfejezet nyomon követi e folyamatot egészen napjainkig, az EU 2020 stratégiai elfogadásáig.

Régóta jelen van az a törekvés, hogy az egyes országok (régiók, szervezetek) innovációs tevékenységét különböző módszerekkel, mutatószámok alapján értékeljék, rangsorolják. A 4. alfejezet az összevont innovációs index

felhasználásával alkalmazott eljárást ismerteti, s bemutatja a vizsgált országok legutóbb publikált rangsorát.

Az EK/EU fennállásának időszaka alatt számos nemzetközi kutatási, innovációs szervezet jött létre. Közülük az 5. alfejezetben az Európai Innovációs és Technológiai Intézet bemutatására kerül sor, amelynek működésére az Unió nagy várakozásokkal tekint. Magyarország számára különös jelentőséggel bír az Intézet létrehozása, mivel székhelyéül Budapestet választották.

A 6. alfejezet bepillantást ad a K+F, innováció terén élenjáró európai országok gyakorlatába, hangsúlyt fektetve az államok innovációs teljesítményére, stratégiai célkitűzéseire, főbb programjaira, intézményrendszerére és arra a napjainkban igencsak aktuális kérdésre, hogy milyen intézkedéseket tettek a gazdasági válság negatív hatásainak mérséklése érdekében.

A 2. fejezet az innováció terén élenjáró, Európán kívüli országok gyakorlatának legújabb tendenciáit mutatja be, az előző alfejezetben is vizsgált témakörök alapján.

Kulcsszavak

Kutatás-fejlesztés, innováció, Európai Unió, kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs keretprogram, lisszaboni stratégia, EU 2020 stratégia.

A tanulási egység tartalma

IV/1. Kutatás-fejlesztés, innováció az Európai Unióban

IV./1.1. A közösségi kutatások rövid története az 50-es évektől a 80-as évekig

IV./1.1.1. A kezdetek (1948-1958)

IV./1.1.2. Az első ötéves kutatási program (1958-1962)

IV./1.1.3. A második ötéves kutatási program (1963-1967)

IV./1.1.4. Előtérben a csúcstechnológia (a 70-es évektől a 80-as évek elejéig)

IV./1.2. A keretprogramok mint az európai kutatástámogatás legfontosabb eszközei

IV./1.2.1. Az 1. keretprogram (1984-1987)

IV./1.2.2. A 2. keretprogram (1987-1991)

IV./1.2.3. A 3. keretprogram (1990-1994)

IV./1.2.4. A 4. keretprogram (1994-1998)

IV./1.2.5. A 5. keretprogram (1998-2002)

IV./1.2.6. Az Európai Kutatási Térség

IV./1.2.7. A 6. keretprogram (2002-2006)

IV./1.2.8. A 7. keretprogram (2007-2013)

IV./1.3. A lisszaboni folyamat

IV./1.3.1. Az Európai Tanács lisszaboni ülése – a lisszaboni célok

IV./1.3.2. Az Európai Tanács göteborgi ülése – a lisszaboni célok kiegészítése

IV./1.3.3. Az Európai Tanács barcelonai ülése

IV./1.3.4. A lisszaboni stratégia félidek értékelése – a Wim Kok-jelentés

IV./1.3.5. A felülvizsgált lisszaboni stratégia – az Európai Tanács 2005. márciusi ülése

IV./1.3.6. Európa 2020 stratégia

IV./1.4. Az európai országok innovációs teljesítménye

IV./1.5. Az Európai Innovációs és Technológiai Intézet

IV./1.6. Legújabb tendenciák a kutatás-fejlesztés, innováció területén élenjáró európai országok gyakorlatában

IV./1.6.1. Svájc

IV./1.6.2. Svédország

IV./1.6.3. Finnország

IV./1.6.4. Németország

IV./1.6.5. Egyesült Királyság

IV./2. Legújabb tendenciák a kutatás-fejlesztés, innováció területén élenjáró, Európán kívüli országok gyakorlatában

IV./2.1. Japán

IV./2.2. Egyesült Államok

IV./2.3. Kína

IV./2.4. India

IV./2.5. Szingapúr

Irodalomjegyzék

Towards a European Research Area, COM 2000: Towards a European Research Area, COM(2000) 6, Brussels, 18 January 2000

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2000:0006:FIN:EN:PDF>

Az Európai Parlament és a Tanács 1513/2002/EK határozata (2002. június 27.): Az Európai Közösségnek az EKT létrehozásához és az innovációhoz hozzájáruló kutatási, technológiai fejlesztési és demonstrációs tevékenységére vonatkozó hatodik keretprogramjáról (2002-2006), Hivatalos Lap L 232, 29/08/2002: 0001 – 0033.

Facing the Challenge (2004): Facing the Challenge. The Lisbon strategy for growth and employment. Report from the High Level Group chaired by Wim Kok, November 2004. http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/fp6-evidence-base/evaluation_studies_and_reports/evaluation_studies_and_reports_2004/the_lisbon_strategy_for_growth_and_employment_report_from_the_high_level_group.pdf

„Europe 2020” (2010): Europe 2020 - A strategy for smart, sustainable and inclusive growth, Communication from the Commission, COM(2010) 2020, Brussels, 3.3.2010, http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm

Regulation (Ec) No 294/2008 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2008 establishing the European Institute of Innovation and Technology. http://eit.europa.eu/fileadmin/Content/Downloads/PDF/Official_documents/I_09720080409en00010012.pdf